

Ullensvang
kommune

Uttale

Konsesjonssøknad av nye kraftverk i
Røldal-Suldal-reguleringa

Vedtak i Ullensvang kommunestyre

KST - 003/25

1. Dokumentet under: Uttale til konsesjonssøknad av nye kraftverk i Røldal-Suldal-reguleringa
2. Ullensvang kommunestyre ber Energidepartementet utarbeida eit regelverk som er tilpassa pumpe- og effektkraftverk, slik at vertskommunane sine rettar vert ivaretekne.
3. Ullensvang kommunestyre ber NVE påleggje Lyse Kraft DA å inngå utbyggingsavtalar med vertskommunane Ullensvang og Suldal.
4. Nye miljøvilkår må fastsettast i revisjonssaka før ny konsesjonssøknad vert vurdert, og få verknad i ny konsesjonssak for pumpe- og effektkraftverk Røldal 2 og Novle 2.
5. Ullensvang kommune meiner at konsesjonssøknaden frå Lyse Kraft DA/RSK ikkje er godt nok førebudd. Kommunen krev at NVE pålegg Lyse Kraft DA/RSK å hente inn ei uavhengig vurdering av kva miljøkonsekvensane av pumpekraft vil vere jf. Vassdragsreguleringslova § 11 tredje ledd.
6. Ullensvang kommune krev at ein behandlar søknadane om utbygging i austre- og vestre vassdrag kvar for seg. Utfordringane, samt lokale konsekvensar av dei to utbyggingane, er ikkje samanliknbare. Den direkte påverknaden på innbyggjarar, og lokalsamfunn, er vesentleg større i vestre vassdrag.

Uttale til konsesjonssøknad av nye kraftverk i Røldal-Suldal-reguleringa

Ullensvang kommunestyre rår i frå at OED gjev Lyse Kraft DA på vegne av RSK DA konsesjon for Røldal 2 pumpekraftverk og Novle 2 pumpekraftverk.

Utbyggingane har negative konsekvensar. Kommunestyret ser det ikkje sannsynleg at avbøtande tiltak veg opp for negative konsekvensar.

Kommunestyret viser til statsforvaltarane sine innsigelsar og krav. Ullensvang stiller seg bak desse. Kommunen kan ikkje så langt sjå at søkaren har vist tilstrekkeleg vilje til å imøtekoma moderne miljø og naturkrav.

Ullensvang kommunestyre kan ikkje stilla seg positive til utbygginga utan at ei rekke krav vert ivaretekne:

- Nye miljøvilkår må fastsettast i revisjonssaka før ny konsesjonssøknad vert vurdert, og få verknad i ny konsesjonssak for pumpe- og effektekraftverk Røldal 2 og Novle 2.
- Valldalsvegen må overførast til RSK og oppgraderast. Forpliktande formuleringar om RSK sitt ansvar for vegen må inkluderast i konsesjonsvedtaket. Det er avgjerande at det vert sikra tilkomst heile året.
- Omsyna til reinsdyr må ivaretakast. Anten ved å gå bort frå inngrep som er negative for reinsdyra, eller ved å avbøta med tiltak som veg opp for konsekvensane. Her skiller eitt tiltak seg ut; Det må byggast lang Haukelitunnel. Tiltaket vil gje det desidert største moglege samanhengande området for villrein.
- Eventuell steinfylling ved Røldalsvatnet må legga til rette for permanent og trygt båthald slik bygdefolket har bedt om. Steinfyllinga må tilretteleggast i tråd med lokale ønske. Til dømes som areal til planlagt golfbane og utbygging av denne.
- Utbyggingsavtale - Utbygginga vil i ei tid medføre store belastningar i Røldalsbygda. Dette må ivaretakast i ei utbyggingsavtale som sikrar lokale positive effektar. Avtala må mellom anna innehalda forpliktande avtalar om at ein bygger enkelte permanente bygningar i staden for midlertidige brakker. Og at bygningane kan overdragast vederlagsfritt til kommunen etter utbygginga. Vidare må eventuell steinfylling opparbeidast med ferdig areal som golfbane, som for tida er planlagt på anna areal.
- Ullensvang kommune krev at det kjem forpliktande formuleringar om lokale stillingar i konsesjonsvedtaket.
- Det er ei klar forventning at RSK skal vera ein sterk bidragsytar til lokalssamfunnet gjennom bidrag til idrett, kultur, frivillig arbeid og friluftsliv.

Særleg ser ein satsing på Pilgrimssenter som eitt prosjekt konsesjonæren bør bidra til.

- Det må gjerast trafikktryggleikstiltak på vegar som gjer utbygginga til ei minst mogleg belastning for lokalbefolkninga.
- Ein visar ellers til vedlegget "Ullensvang kommune si vilkårsliste ved konsesjon for Røldal 2 og Novle 2."
- Tilrettelegging for lokale leverandørar. RSK skal i samarbeid med Kommunen arbeida for at lokalt næringsliv er budde og rusta til å posisjonera seg for tenesteleveranser i høve til utbyggingsprosjekta. RSK skal søka å leggja til rette for at lokale leverandørar kan konkurrera om oppdrag, enten direkte eller indirekte som underleverandørar/-entreprenørar. Det finst mange bedrifter lokalt som har lang erfaring og kompetanse til å utføra store prosjekt. Dei vil vera nøkkelressursar ved ei eventuell utbygging.

Behovet for kraftverka

Kommunen ser at ulike rikspolitikarar uttalar seg ukorrekt om utbygginga. Moderniseringa av RSK medfører reduksjon i netto produksjon av kraft. Det vil sei at ein skal bruke 1 TWh til å pumpe opp vatn, og produsere 0.8 TWh. Det er uheldig at det stadig vert opplyst det motsette. Utbygginga medfører ei halvering av antal driftstimar ved anlegget. Dei nye kraftverka har større turbinar som gjer større natur- og miljøulemper. Anlegga skal produsere straum med høge prisar. Ifølge myndigheitene skal slike kraftanlegg balansere kraftproduksjonen til store vindkraftanlegg. Ikkje minst framtidige dyre havvindparkar. Dyr effekt og pumpekraft skal balansere dyr havvind. Det må avklarast korleis dette påverkar framtidige straumprisar og nettavgifter til forbrukarane.

Usikre økonomiske konsekvensar

Uavhengig av andre konsekvensar, er det uavklarte økonomiske konsekvensar av tiltaket.

Ullensvang kommune har bedt om å få lagt fram konkrete heilskaplege økonomiske konsekvensar for vertskommunane. Så langt kan vi ikkje sjå at søkaren har greidd å leggja dette fram. Det er uråd for kommunen å konkludere med om tiltaket medfører økonomisk vinst eller tap. Dersom tiltaka gjer økonomisk vinst, verkar dei i beste fall å vera marginale.

Dei kan vere negative økonomiske følger i lang tid. I strid med regjeringa sine målsettingar om at vertskommunar for naturressursar skal få meir att for å stille naturen til disposisjon for storsamfunnet. Kraftanlegget sin nettoproduksjon går ned med 200 GWh, og bruttoproduksjonen går opp med 800 GWh, ved at det er lagt opp til å kjøpa rimeleg kraft for å pumpe vatn opp i magasinet. Lyse Kraft DA/RSK har estimert at Ullensvang kommune vil få omlag 10 millionar kroner i årlege auka skatteinntekter. Lyse Kraft DA/RSK meiner sjølv at tala er usikre.

Ullensvang kommune krev at kommunen og RSK inngår bindande avtale om at kommunen sine samla årlege inntekter minimum skal auke med 10 millionar frå dagens nivå. Summen skal indeksjusterast kvart år.

Kraftverka som tener mest skattar minst

Verdet (taksten) av anlegg som nemnt i skatteloven § 18-5 første leden skal ikkje settast høgare enn kr 2.74/kWh av 1/7 av grunnlaget for anlegget si samla produksjon av elektrisk kraft for inntektsåret og dei seks foregåande åra. Dei fleste anlegg har nådd maksimumsverdien. Mange med særskild god margin. Effekt og pumpekraftverk som ved RSK, vil ligga svært langt over makstaket på kr 2.74/kWh.

Eigedomsskatt på kraftverk fangar ikkje lenger opp den reelle omsetningsverdi, men er blitt ei fast avgift på kr 2.74/kWh, stikk i strid med all logikk. Dette må vere den einaste skatten der ein skattar minst når ein tener mest. Regelverket må endrast ved at makstaket vert fjerna. Då vil ein skatta i høve reell omsetningsverdi. Dette er ei endring vi oppfattar at også søkaren ønsker.

Andre tilhøve

RSK skulle heimfalla til staten i 2022. Då konsesjonen var 60 år. Kommunane har forhaldd seg til dette. Ved ulike lovendringar gjorde staten det mogleg for selskapa å unngå heimfall. Stikk i strid med intensjonen. Såleis har staten mista store verdiar til evig tid. Vidare har fylkeskommunane og kommunane tapt sin andel av heimfallet til evig tid. Vi kan ikkje sjå at dette har vore i staten, fylkeskommunane, eller kommunane sine interesser. Innbyggjarane nasjonalt og lokalt har tapt. Vidare er i praksis den grunnfesta heimfallsretten med dette undergravd.

Næringsfond

Stortinget har pålagt NVE å vurdere næringsfond. Inngrepa RSK medfører er uakseptable i dag. Inngrepa ville ikkje blitt godkjent. Oppgraderinga fører til ytterlegare naturinngrep i tillegg til dei allereie uakseptable inngrepa som er gjort. Grunnlaget for næringsfond er at det skal vere store inngrep. Den terskelen er overtrådt med svært god margin. Det er få om nokon kraftanlegg som har så store natur og miljøkonsekvensar som RSK. Basert på samanliknbare anlegg, er Ullensvang kommune komen fram til at eitt næringsfond må ha ein eingongssum på 250 millionar kroner. Fortrinnsvis ønsker vi årlege utbetalingar.

Eigarskap

Eigarane av kraftverk kjem i dag stadig betre ut økonomisk sett. Vertskommunane opplever stadig oppattakande trugsmål mot å få sin andel av verdiskapinga. Eigarkommunar opplever ikkje desse trugsmåla og får behalda aukande verdiskaping frå kraftanlegg. Sidan det jamnleg vert framsett trugsmål mot vertskommunane sin andel av verdiskapinga (som t.d. Sanderudutvalet), vil det tryggaste for vertskommunane til RSK vere å få ein andel av eigarskapen. Det

ville i motsetnad til andre høve, sikra at vertskommunane også i framtida kan vera rimeleg trygge på å få ein andel av verdiskapinga lokalt.

